

Европейска конституция. Участие на гражданите от европейските страни – бъдещи и настоящи членки в разработване на европейска конституция

На срещата на най-високо равнище, на Европейския Съвет, в Лакен през декември 2001 г., държавните глави на страните членки взимат едно съдбоносно решение за бъдещето на Европейската Общност. Без съмнение, появата на една нова, преходна институция, е пряко свързана с улесненото функциониране на Европейския Съюз, като се има предвид почти двойното увеличение на броя на страните членки до 2015 г.

Изработването и приемането на европейската конституция се осъществява в рамките на една прозрачна и демократична процедура. В изработването на конституцията в значителна степен участваше Европейският Конвент, към който принадлежат 72-ма, пряко избрани народни представители (от общо 105 члена). След изработването ѝ европейската конституция подлежи на процес на ратификация от националните парламенти на 25-те страни-членки на Европейския съюз, като този процес може да включва и референдум

Формирането на Европейският Конвент и неговото формално работно начало през февруари 2002 г., поставя множество въпроси за разрешаване. Едновременно с това се появява едно огромно европейско изпитание – създаване на един успешен и преди всичко компромисен Конституционен Договор. Отражението на подписването на Договора за приемане на Конституцията за Европа оказва влияние върху трите политики в три различни аспекта: по отношение на бъдещата работа на институциите на ЕС, по отношение на конституционирането на Хартата на основните права, която вече е неделим компонент от Конституцията за Европа, както и по отношение на самите политики и функционирането на Съюза.

Договорът за Конституция за Европа промени много важна част от предварителния проект - проблемът с разпределението на гласовете. Конституционния Договор говори за следните промени, въвеждайки “двойното мнозинство”.

...член I – 24.1...ако Европейският Съвет или Съвета на Министрите трябва да гласуват с квалифицирано мнозинство, то такова мнозинство изисква подкрепата на мнозинството от страните членки, представени от 60% на населението на Европейския

Съюз (влиза в сила от 1 ноември 2009 г.).

Промяната на процедурата по взимане на решения води до едно много важно заключение. На базата на статистиката е пресметнато, че Ницейската система позволява да се прокарат успешно проекти при едва 2% от всички възможни комбинации. “Двойното мнозинство” увеличава тази възможност до 22%. Неслучайно битката за гласовете се води главно от големите държави. Новата система фаворизира тяхната позиция, улеснява неколкократно възможността за прокаране на даден проект.

Какво фактическо влияние, върху бъдещите страни членки, ще окаже системата “двойното мнозинство”?

□ Тя има за цел избягване от безизходни положения. Това е формален отказ от “Люксембургския Компромис”, при който една страна можеше да блокира даден проект, цитирайки “жизненоважен национален интерес”.

□ “Двойното мнозинство” няма да позволи да се вземе решение, само с гласовете на малките страни. Те задължително трябва да търсят коалиция с минимум 2 големи. От друга страна, гласовете на малките страни ще са от голямо значение, когато група големи страни имат желание да прокарат важен за тях проект.

□ Приемането на новата система ще засегне няколко основни сфери, където ще е по-лесно да се взимат решения. Това са социалната политика; правосъдието; имиграционната политика и политиката за даване на убежище.

Според договора за Конституция, ролята на Европейския Парламент е следната:

... член I – 19.1. Европейският Парламент заедно със Съветът на Министрите има законодателни и бюджетни функции. Едновременно с това има правото на политически контрол и консултации. Европейският Парламент избира с мнозинство председателя на Европейската Комисия.

Без съмнение продължителната реформа на Европейския Парламент се стреми да превърне тази институция в истинска законодателна власт. Последните предложения потвърждават тази тенденция. Все по-големите бюджетни правомощия и все по-демократично представителство в Парламента са сериозна предпоставка за неговата основна позиция в Европейската Система. След Конференцията в Неапол, бе взето решение за увеличение броя на евродепутатите от малките страни. Това неминуемо ще е полза на техните интереси. Само по този начин, активното и добронамерено участие на малките страни, ще им дава ценната възможност за създаване на коалиции ad hoc, за защита на горепосочените интереси. Въпреки, че Парламентът действа като долна камара на Съвета на Министрите, то неговото значение покрива все по-голяма част от проблемни политически области. Такива са енергетиката; околната среда; транспорта; социалната сигурност; вътрешните работи и правосъдието.

Важен момент е все по-голямото участие на националните парламенти в процеса на одобряването на проектите. Новост е възможността, при която 1/3 от националните парламенти могат да изкажат негативно становище спрямо определен законопроект. Тогава Европейската Комисия е задължена да преразгледа посочения проект.

Според договора за Конституцията:

“... член I – 1.2. Съюзът е отворен за всички европейски страни, които почитат неговите ценности и са готови да ги подкрепят.”

Разбира се това е основен, по-скоро морален и общ принцип. Има редица други фактори, които ще вземат участие при едно следващо разширяване – било то индивидуално или група страни. Това е решение е много важно от стратегическа и икономическа гледна точка, свързано със присъединяване към европейския общ дом, на младите демокрации, които толкова много държат на своя национален суверенитет. От тяхното адаптиране, положителни признаци на бърз растеж и принос към европейската идея, ще зависи бъдещето на следващите разширения.

Голяма част от новите страни- членки се развиват успешно именно с помощта на близкото сътрудничество със западноевропейските държави. Рецептата за успех е

пряко свързана с големината на една страна. Не е случаен факта, че именно Словения, Малта, Чехия и Унгария са най-близко до стандарта на Португалия и Гърция, като Словения води пред Португалия. От друга страна през последната година именно малки страни записват най-голям ръст на БВП – Литва, Латвия, България и Естония. Това е предпоставка за по-лесно адаптиране към икономическия и политически климат на България в Европейски Съюз .

Европейската Конституция представлява компромис, който не може да съчетае желанията и интересите на всички страни членки, счита се, че подписването на Договора от октомври 2004 година действа положително главно върху прилагането на социалната и здравна политика на ЕС в по- малките страни.

Европейската Конституция в най- общ план ще допринесе за:

Зачитане на определени ценности и на един определен обществен модел

Зачитане на свободата, демокрацията, правовата държава, човешкото достойнство и човешките права ЕС се възприема като една общност, уповаваща се на плурализъм, толерантност, справедливост, солидарност и отричане на всякакъв тип дискриминация. Свободно движение на хора, стоки, услуги и капитали. Липса на дискриминация поради поданство.(Само държави, които зачитат тези ценности могат да се присъединят към Европейския съюз. Срещу всяка държава, която пренебрегне тези ценности, могат да бъдат предприети съответни мерки).

Гражданин на Съюза е този, който притежава гражданство на една от страните-членки. Гражданството на Съюза важи освен националното гражданство и го допълва. То обхваща като допълнителни права 1. правото на свободно придвижване и пребиваване на територията на държавите-членки,2. активното и пасивно изборително право в изборите за Европейски парламент и местните избори в държавата- членка, в която пребивава,3. правото на закрила от дипломатическите и консулските власти в страни извън ЕС (при условие, че държавата-членка, на която сте гражданин няма представителство),4.правото на подаване на петиция до Европейския парламент, на обръщение към европейския омбудсман, както и право на обръщение към институциите и консултативните органи на Съюза, на един от езиците на Конституцията , и на получаване на отговор на същия език.

Следователно, участието пи ратифициране на договора за Конституцията осигурява

права и задължения за всички страни – членки, както и за бъдещите членки на Европа.